

СТАРМАЛИ

ЛИСТ ЗА ЗБИЉАЊЕ, ШАЛЕ И Т. Д.

Година V.

У Новом Саду, 20. априла 1882.

Бр. 11.

„Стармали“ излази трипут месечно. Годишња цена 4 ф. — погодниша. 2 ф. — на 3 месеца 1 ф. За Црну Гору и друге крајеве 10, — 5, — 2½ динара. — Власник и одговорни уредник Змај-Јован Јовановић; главни сарадник Абуказем. Издаје штампарија А. Пајевића у Новом Саду. — Рукописи се шаљу уреднику (Dr. J. Jovanović, Wien IX. Währingerstrasse 9.) — Претплата и све што се тиче администрације, штампарији А. Пајевића у Новом Саду.

Д а р в и н.

Снагом ума богодана
И задахом духа веља
Потрес'о је, заљу'о је
Море мисли из темеља.

Таласи ће ови расти;
Век ће веку да их прати;
За то Дарвин није умр'о;
Нит' ће с' икад мртвим звати.

(Нит' је његов дух у тима
Што кад мраз ил олуј сназе
Као деца бесолучна
На бога се горе илазе.)

Шетња по Новом Саду.

СIX.

У Новом Саду то је сада најновије, да је у Лондону умро велики научењак Дарвин, који је доказивао, да човек од мајмуна произлази. Но ја држим, да је ово велика увреда за — мајмуне, јер ја нисам никад чуо, да су се мајмуни кадгод тако понизили, да један спрема другог терају чивутско-цинцарско кајишарство, или да који мајмун дефраудира државну касу на побегне у Америку, или да мајмуни у ратовима убијају једни друге топовима и митреџезама; нити ми је познато, да се мајмуни на острвима Борнео и Суматри изовијају и лупају коме пепцере или да по васцелу ноћ играју „фарбла“ и занемаре своје женке и своје младе мајмунчиће и кућу своју упропашћују!

Напротив познато је, да се мајмуни дају на сваки посао обучити: да носе воду и дрва, да окрећу печење на ражљу, да мешају варјачом јело у шерпени — на које вештине пи многе госпођице не могу да се навикну. Даље је познато да мајмуни радо *подражавају*,

имитирају, те штогод виде да људи раде, а они одмах хоће то исто да чине. Па кад Дарвин доказује, да људи од мајмуна проистичу, ваљало би да и они *подражавају* другима. Тако н. пр. могли би сад очекивати, да ће се наћи ко, ко ће и Дарвину подражавати, те — не умрети, — него пре тога испитивати природу у толикој мери и с толиким трудом, па онда резултате својих испитивања у толико исто књига изнети на видик. Али наравно, онда би се то звало коме „мајмунисати“, а то је понижење за човека.

Него кад је реч о мајмунима забележићу овде шта се ових дана у нашој околини збило.

На лединама између Футога и Бегеча чувала два чобанчета своје овце. У вече кад се већ смркло наложише они ватру, те почеше кувати паприкаш. Они у томе послу, а нешто шушну око њих. Погледе на ону страну а оно пред њима а близу њих ватром озарени сушти — буди бог с нама! († † †). Црн, па се усправио, кудрав, подавио репић а очима звера десно лево. Обојица скочише и загребоше преко ледине и једва се зауставише. Погледе ватри и видеше својим очима, како онај сушти ђаво (далеко му лепа кућа!) узео варјачу па меша паприкаш у котлићу. Наравна ствар, да се не смедоше вратити, него отидоше кући у Бегеч и сутра је зором већ цело село знало, да су два чобанчета видела својим очима нечастивог († † †) и да је овај својим пакленим рукама мешао паприкаш.

Но тај исти дан догодило се и у оближњем Футогу нешто знаменито. Неки талијанац, што води по свету мајмуна, који се и у Новом Саду дуже времена продуцирао јашући на псету, пуцајући из пушке и пушећи на лулу, ишао је из Новог Сада даље по Бачкој и омркне у Футогу, где се тога дана такође продуцирао. Но у вече, кад беше одсео у гостионици умакне му мајмун из авлије и побеже на ледине, што воде у Бегеч. Сад неки људи, капутлије, који не верују у ђаволе, доводе ова два догађаја у свезу, те веле да је мајмун видећи ватру и људе (чобане) приближио им се, јер је припитомљен од малена, а чо-

бани видећи први пут у свом веку мајмуна држе да је нечастиви и приповедају, да су видели ђавола.

Штета што је умро Дарвин, а сад би му се лепо могло доказати, да људи не долазе од мајмуна, него да мајмуни долазе људима (а људи беже од мајмуна, као што бегечки случај доказује).

Но било како му драго, тек добро би било да се сад бар носи бегечка литија, која је јако на гласу, да се људи не би плашили онога места. А не би шкодило, кад би се и по другим местима нашим нашао по какав год разлог и повод, да се литија носи, јер ево већ хоће тај обичај са свим да изиђе из моде те и ми Новосађани — као и Ђурђевчани — не видесмо давно већ литије, па ни ове године на св. богојављење, ма да беше дан као у сред маја месеца, ипак се не нађе наше (ни Ђурђевачко) свештенство побуђено, да народу угоди и чувство побожности му уздигне. Ваља знати да је ове године богојављење падало баш у очи проглашења Германовог за патријара па су попови наравно другим послом били забављени.

Коме би онда још стало било до бегечке литије!

Но сад како се приближује Ђурђев-данак и пештанско-бечких делегација састанак, нешкоди ову ствар наново споменути, јер је обичај и о Ђурђеву-дну да се носи литија, а сад ваља да неће сметати избор патријара!

Ето ти опет шта ја радим! Почео с Дарвиновим мајмуном, па дошао до патријара!

Ш О Д Л И С Т А К.

Цртица из јужно-босанског устанка.

од Моје Медића.

(Свршетак.)

Још је ту било приклапања много, док напокон, уморени од смјеха, не умукосмо.

Гђе је ко сједио, ту се и превалио. Чим је газда на свој језик заметнуо узао, завлада тишина. Чим се који примирио, одмах је и заспао. Ја сам остадох сједећи, очекивах да ће ми се што простријети. Немиче се нико, а поноћи је близу; шта да радим? Полако се дижем, узем онај *сточић* и преврнем га на земљу; тад се спустим и лежем, главу увалим међу *оне три ножнице*, само да је одигнута те да ми се крв у њу не слијева. Не могу ја заспати, нити дуго лежати на једној страни. Окретах се сваки час, све једно као да сам у мравињак запао. Лети вријеме, не пази што ја јаучем за меком постељицом. Још очију свео нијесам, а домаћин почиње жуборкати. За мало сви повикаше: „Вријеме је, браћо, да идемо. Устајте! Устајте! Сиремајте се! Па'те да не би који што заборавио!“ У какву је човјек колу, онако мора и да игра. Дигох се и ја, али леђа, брате, сва испребијана; горе ми је било него неком мужу кад се сложише жена и пуница па га љесковом масти намастише.

Врата се отворише. Сви изиђосмо на поље. Један нас поче бројити, па му није било једнога на броју. Домаћин га уозори на некакве *соларе**) који су такођер

*) Тако се зову, они људи, који н. п. иду чак у *Обровац* по со.

Боље ће бити да се манем ђорава посла па да престанем, јер ако и даље устерам, помислиће ко да сам утекао из редакције „Дар-мара“! **Аб.**

У Ш Т И П Ц И.

△ Г. Герман је гласао у делегацијама са „не.“ А како је њему било, кад је при његовом избору огромна већина гласала са „не“! — Треба и себи и од себе!

⊖ Нотарош Коломан Рау у Весприму убио је и поубио некога старца Чика и ударио га петнаест пута ножем. Богме је то неки *вад-Рау*, рећи ће сад браћа Мађари.

□ Делегације су дакле преко 2 милијона земљи *уштедиле*. Влада је искала 23 милијона, а делегација је вотирала 21 милијон. То је дакле за један дан уштеђено 2 милијона. Нека сад влада што чешће иште, а делегације нека милијон-два увек мање вотирају, па ћемо за кратко време *уштедити силне милијоне* и тако се временом обогатити и процветати!

○ Баш се околности у свегу мењају! Некад смо се ми тужили да немамо илустрованих новина, а сада се *илустроване новине* туже да нема нас!

изгубили друга, а пијесу знали кога. И онај је тако бројио све нас, *али себе није*, за то му је нестало једнога. Опет пала започиње; текар су *три* уре по поноћи, а *магловито* је. Ја бих спавао и ишао; разабрао сам се на мало, кад је камен посвртао нокте на нози или ме је каква младица прашила. Тако сам срљао све до по *цете* уре, док се не примакосмо граници на један пушкомет. Ту сједосмо да се одморимо и да се чим заложимо. Свак вади из торбе своју брашњеницу, ајде и ја ћу своју. Повучем је на поље, али некако лако иде. Кад сам све извадио, ко чемернији и жалоснији од мене? Како сам се превртао у ложници, некако сам насуо пуне џепове пепела, а и барут се просуо. Хљоб се смрвио као да ћу њиме пилад заранити; а месо се спарило, миши би се од њега тровали. Кафе нема, брашњеница пропала; пљуцам ја онако иједак на све стране. Тек у неку савлада ме дријем, те тако преспавам доручак.

Док сам се ја бар сном кријенио, порастао је наш број на *три стотине*. Из свијех околних села згрула се свјетина као да је какав збор. Ко је дошао с оружјем, огледа га је ли му у реду. Неки су се напријед радовали, е ће бити и добити. Сви бежи и имућни Турци из све околне слегли су се у Кулен-Вакуфу, а овлаш узето има у њих до милијун дуката готова новца. А гђе је марва; па пуни амбари жита; па дућани, наштивани скупоцјене чохе и разног еспана? Кад се двојица туку, трећи граби, или пусто млијеко и пси лочу — мишљели су они. Њих неколико одметнуло се од нас, није сунце још искочило било; док смо ми извиривали, иде личега, они су упљачкали два дрвара с коњима. Коње припремише, а она два „рајкана“ оставише код нас, да не докажу Турцима, шта их чека.

§. Кажу да је Скобељев добио *замалење илућа*; после оних његових говора, могли смо и очекивати да ће се нешто *замалити*.

¶ Београдски лист „Звоно“ тврди у свом *уводном* чланку, да само „*глушаци*“ верују да има „бога“. Пошто су дакле у благословеној земљи Србији сва замршена питања средно решена, то ћемо сад дакле народ да поучавамо у безбожности. Ми смо навикнути, да нас „звоно“ позива у цркву, а ово „Звоно“ са својим *уводним* чланком управо није звоно, него „*клеветуша*“, коју код нас воловима о врат вешају.

Д Београдски „Звонари“ мисле да је сваки дан велики четвртак и петак, те ето непрестано — *клевету*.

† У Новом Саду су се сложили сви који имају трговине и дућане, да плаћају по неколико шестака месечно, те да се од сада ради здравља поливају редовно улице новосадске. Да ли ће, боже, пристати на ово и — *апотекари*?

Аб

П у с л и ц е.

Враћајући се са делегација својој кућици, својој слободици, Анђелић се није сврнуо у Пешту. А и шта ће, — прошао је вашар!

Кишица се чешће нагонила то јутро, па смо на то одбијали, што је чета *закашњела*. Разговарајућ се о свачем са заробљенима, примакло се и подне а чете још нема. Ко жалоснији од нас, ако се вратимо кући, а пушку и не испалили. На част ти *плијен* и све, та и треће колено памтило би ту срамоту. И подне бије али *ужине* (ручка) није. Глад нема очију. Ред је што јести, па макар била и *пријемуша*. Привучем се ја пополако неком сељанину и шанем му нешто на уво. Он се сеше у торбу, извади комад хлеба и рече ми: „Срам ме је господине, знаш, сад је *међукрушје*; оно нешто мекога жита све је потрошено, а ново још није *приспјело*, ако хоћеш мало *зобенице* (хлеб од зоби), могу ти дати.“ На то му ја рекох: „*Кад је крува икаква, не бојим се госта никаква*.“ Кад ми је додао оцу четвртицу, окренем се на другу страну да ме нико не гледа, те станем жуљати, све прашта под зубима. Зобено брашно крупно је као жир, с тога ме боцкало у гркљану, мишљео сам, мајчин сине, оде душа. Да је чиме залити, лако би било. Нема рујног винца, нити, воде ладне, да окријепим тијело, већ ако ћу оне мутне као орање из какве ловице. Не мога ме зауставити ни ово:

„Кад би знала мушка глава,
Што је ником воде с' *напит*,
Нигда не би ником *пила*“ —

и тако „*паки, паки, приклонши кољена*“ *напојио* се ње од *невоље*.

Наком тога укочио сам се као *гиздава дјевојка*. Нема више *превијања* од глади, већ од чега оругога. Чим се *желудац* почео *стискати* — *пробављати* — *полећеше* ми сузе низ образе. Нема *сита* за ово *брашно* (зобено), с тога су се оне *сјемењаче* *позабадале* у *дувар* *желучни*, а

Евала Васи Ђурђевићу на последњој му *кажи*! (Хоће ли се да му *трипут* *кажемо* *евала*! Радо ћемо то *учинити* и *њему* и *сваком*, и *сада* и *свагда* *кад* се *год* *заслужи*. — Но, *господо* *Вуковарци*, *јесте* ли се *сада* *мало* *одсрдиле* на „*Стармалог*“?)

Нашој *браћи* *Маџарима*, не *допада* се ни *самима* *зграда*, у којој *држе* *дијету*. *Треснули* су о *сто* *буђеларом* *својим* (и *нашим*) и *рекоше*: *Нек* се *зна* *чија* је *кућа* *масна*! *Ево* *4* и *по* *милијуна*, *па* *нека* се *нова*, *лепша* *зграда* *зида*! (Молимо, *само* *из* *темеља*.)

Шта *још* *неће* *људи* *измислити*. *Сад* су *измислили* *како* се *прави* *артија*, *која* *не* *може* *изгорети*. (Мало су се *задоцнили*. То су *требали* *измислити* *још* *под* *владом* *цара* *Леополда*, *кад* су се *наше* *народне* *привилегије* *писале*.)

У *Сарајеву* *појавила* се *редња* *врућице*. *Зар* *није* *патње* и *зобње* *доста* *овом* *кукавном* *народу*, *него* *сада* *још* и *да* *зебе* *од* *врућице*.

Задатак *народнога* *сабора*, *баш* *ако* *би* се *ове* *године* *сазвао*, *био* *би* *само* *тај*, *да* *пристане* на *укудање* *автономије*, *коју* *би* *попару* *имао* *нов* *попуњен* *синод* *да* *скува*. (Тако *вели* „*Турски Народ*“). *Ако* је *то* *тако*, *онда* *још* *морамо* *захвалити* *премилостивој* *влади*, *која* *није* *допустила* *да* се *сабор* о *Ђурђеву* *састане*.

то је *бољело*, *бољело*. *Није* *их* *могао* *ни* *млински* *камен* *сатрти*, *ни* *врела* *вода* *умекшати*, *ни* *ватра* *сагорјети*, — *а* *мој* *господски* *желудац* *да* *их* *покори*! *Већ* *сам* *се* *бојао* *биће* *гриза* *за* *бадава*; *смркнуће* *ми* *се* *пред* *очима*, *па* *ће* *народ* *рећи*: *умрије* *од* *страха*.

Док *сам* *се* *ја* *кочио* *и* *мирио* *своје* „*унутрашње*“ *осјећање*, *није* *ми* *било* *до* *дружине*, *ни* *до* *четовања*. *Скоро* *ће* *двје* *уре* *ио* *иодне* *бити*, *још* *их* *нема*. *Неки* *би* *чекали*, *неки* *би* *ишли* *кући*. *И* *ја* *сам* *ватрено* *заговарао* *да* *не* *чекамо* *дуље*. *Таман* *се* *почесмо* *спремати*, *кад* *ли* *се* *указа* *читава* *руља* *људи*. *Све* *покликће* !: „*Ето* *и*! *Ето* *и*!“

Ми *им* *одосмо* *на* *сусрет*. *Ту* *је* *било* *руковања*, *а* *богме* *и* *љубљења*, *јер* *се* *много* *познаници* *нијесу* *од* *давна* *виђели*. *Четници* *су* *били* *баш* *бирани* *момци*, *мислим* *на* *око*; *а* *по* *одијелу* *рекао* *би*: *свију* *царева* *и* *краљева* *ношње* *и* *закрпе* *ту* *су* *се* *стекле*.

Није *до* *разговора*, *ваља* *поћи*, *заповијед* *је* *света*! *Најурије* *ће* *четници*, *па* *онда* *пљачкари*, *а* *најзад* *женскиње* *и* *нејач*. *Одмаче* *све* *један* *за* *другијем* *и* *већ* *су* *неки* *на* *врх* *бријега* „*Ђугице*“, *с* *кога* *се* *Кулен-Вакуи* *види* *као* *у* *чашу*; *дочим* *је* „*кичмаса*“ *заостала*, *док* *се* *чета* *смјести*. *И* *ја* *се* *онда* *довучем* *горе* *и* *вољан* *сам* *поздравити* *тај* „*град*“, *али* *с* *те* *страве* *нема* *ниједнога* *стабла* *већ* *сјенокоша*. *Морао* *бих* *промолити* *главу*, *а* *страх* *ме* *је*, *не* *ћу* *је* *повратити* *као* *ни* *онај*, *кад* *је* *својом* *мјерио*, *колики* *прозор* *жели* *имати* *на* *кући*. *С* *тога* *се* *предомислих* *још* *једном*, *те* *мјесто* *тога* *вољедох* *бити* *вјeverица* *Близу* *нас* *бијаше* *буква*, *старија* *и* *од* *мога* *и* *од* *твога* *ћаће* (оца). *Ништа* *боље* *него* *попети* *се* *на* *њу*. *Оружје* *не* *смједох* *оставити* *даље*; *ратно* *је* *вријеме*, *а* *туђа* *земља* *могао* *би* *ко* *анектовати*, *а* *коме* *да* *тужим*? *Ваљда* *из* *горице* *вуку*?

Сваке године издаје се у Пешти награда од 10 фор. једној поштеној слушкињи. Ове године није се ни једна пријавила; из тога се суди да у Пешти нема поштене слушкиње. (Ништа зато, само кад има поштених господина.)

Најстарија жена на свету, која данас живи, зове се Еулалиа Перец. Док је била нешто преко сто година, смрт је на њу случајно заборавила. А сад не сме ни смрт да загризе у *Перец* (од 140 година.)

Новине на 'платну, па да их после употребиш за шуфтиклу или обојак, — то је сада најновији *Erfindung*. Али то су изумели срећнији народи, код којих нема и таквих новине, које би биле и за обојак сувише гадне (којима само диспозициони фонд зној са чела брише.)

Дневни ред преко недеље.

У Новом Саду.

Недеља. — Обуче се чисто рубље; за време службе иде се у биргуз на пиво или на ракију; после подне се иде са женом и децом на агенцију или у градску пивару; у вече се посвађа са женом и иде у Клајнову кавану.

Понедељак. — Пре подне се лечи мамурлук и преспава ручак; после подне се луфтира глава по променади.

Уторник. — Пере се велики „веш“; руча се

Два пута сам дошао до првог огранка и сагнем се да га шчепам, али се ноге оклизнуше, а ја „*цец*“ на земљу. Мора да тјелесне силе не бијаху *једногласне*! Три пут Бог помаже! И ја се једва трећи пут понех горе. Ја горе, а „орнист“ засвира „*јурши*“. Овај пар не ћу ти тачно описивати ни мјеста, ни како ми је било при души, мотрећи жестоки бој.

„Дим и пара и пушака цика,

А уз пушке та јуначка вика“, — то ти је главно код такијех окршаја; а долази пред очи и ово:

„Ох, ала ми расте цика,

Кад пушака стоји цика“, и т. д.

А жива је истина да:

„Бој не бије свијетло оружје,

Већ бој бије срце од јунака.“

На свакој букви има сијасет глава. Мора да је поглед са фортице „*Острвице*“ (одмах је испод нас) диван био. Зовем ти ја попа Д., нека ми пошаље по ком свој дурбин, рада бих гледао, ко је бољи јунак на мегдану. Не ће нико да носи, па ма да га поочимиш. Онда сићох сам одох до попа и добих дурбин. Опет се извучем на старо мјесто али су други судци на Бањојлуци. *Попа са фортице окренут је к нама*. Отпрво сам бројио, колико времена треба да састави, кад се дим укаже из валице. Незнајући је ли искочио или није, помислих: *готово је, нема спасења*.

„Јоште мало неколико часа,

Па ми нема ни трага ни гласа“.

Док сам тако очајавао, указа се дим; све бројим а журим се на врат на нос, само да прије сићем. *Свака преша вражији носу*. И мени се омакнуше ноге, а кајиш од пушке и трачак од дурбина запеше за огранак и за-

слатки купус без „*ауфлога*“, јер се у педељу много потрошило на пиво, вино и на сецовање код кучебера.

Среда. — Иде се у мајур код „златне патке“ на рибу; каспину се остаје дужан за куповано месо од прошле недеље; гута се прашина на пијаци.

Четвртак. — Иде се на локалној лађи у Каменицу; зајава се код жељезничке ћуприје; сврће се код Петермајерке на сладолед; у вече се игра карте.

Петак. — Пре зоре се купује риба на пијаци; сврће се у ковачницу ради читања новина; штудира се, где да се узајми новаца.

Субота. — У јутру се иде у берберницу, да се обрије и рекне која паметна: млекарница долази по новце; у вече се чешу леђа и перу ноге.

Опет то, али мало друкчије.

Петрарка у својим сонестима има једну строфу, која гласи у преводу од прилике овако:

„Ој славују, певај, певај,
Молим те из груди!
Под земљом ми цветак вене,
Цветак ми пробуди!“

Ст. Торбица у својим „Јадованкама“ пева *опет то, али мало друкчије*, а од речи до речи овако:

„Ој славуљу не певај ми,
Не вређај ми груди!
Под ружом ми злато вене,
— Злато ми не буди!“

(Даклем ипак има нека разлика, између најновије српске и старије талијанске поезије.)

квачише ми врат, не могах ни пљувачку прождријети. Док сам 15 набројио, све се ово догодило; још док 5 набројим, могу славно погинути, — на букви, као врабац. Сву снагу сабрах у тај мах, чим досегох огранак: пуче топ, одвали се огранак, а ја љоскац на голо камење.

„Онда гледну каква ми је глава,
Али она здрава и читава“.

Кад устадох, никог не би око мене кром горице, камења и обије умеранијех леђа. Та говорио сам да гром не ће у коприве, али се камење некако све само намеће. Ипак бијаху ноге лаке, али која корист, кад пута не знам Поћох по беспућу; почех прислушкивати, али јечи гора, чује се јалакање, а и оглашавање: „*Ево их! Ево их! Овамо! Овамо!*“ Да ли се то Турци сазивају или кичмаса прикупља, ко би погодио? — А добро би било кад би се погодити могло.

Кад је већ суђено оваком смрти умријети, бар да замијеним главу. Помолим се Богу, наслоним пушку на лијеву руку, десном ухватим за отпонац и поћох сам кроз шикару.

Идем тако четврт уре; ниће живе душе, а ако мене се чује граја, рекао би гори село. На један пут опазим десетак цијеви од пушака иза камења. У душак се сакријем за једну литицу и наперим уво, не ћу ли чути коју ријеч те тако дознати, ко су ти врагови у засједи. Разабирам неко препирање, не могу се сложити шта да раде, дуго им је чекати, а за бадава. Ријеч по ријеч, они се завадише. Тројица њих устадоше и поћоше управо к мени. Испрва не би ми можно распознати, ко су; али гле! ето мога првог сусједа; ето онога што ме *назранио*, али и *ранио*.

Ђира. Једно не могу да схватим.

Сиџира. А шта то, брате, Ћиро! Можда ћемо сиојеним силама лакше схватити.

Ђира. Од како је ова влада у Србији, од тога се доба доста кајмака скинуло са народњег благостања.

Сиџира. Тако је, — то и бог зна;

пак? —

Ђира. Толики кајмак скинут и потрошен, па ипак кад дођеш у Србију, оно ти сваки дан све више и више мирише на кајмакамаџију.

Ђира. Даклем странци се насељавају у Босни и купују ланац земље по 10 фор.

Сиџира. О брате, да јефтиних ланаца у тој земљи, од како је пао на њу благослов цивилизације.

Народне пословице које су се изопачиле.

— *Све су силе за времена, а невоља редом иде.*

Јест, ал ево њихове силе никако да престану, а невоља је непрестано код нас.

— *У радише свагда више.*

То се само тако каже, а ми видимо, да господа

— „*Камош*“? упита ме.

— „Идем кући“, рекох му ја.

— „Е, мој брајане, туда се не иде кући. Врати се назад. Сврни одмах иза првог дола лијево, нави мало десну, видијећеш трулу букву. Преседлај се пре ње. срешћете три путаца. Мореш ићи, којим ти драго, али ћеш е дољижем најбрже доћи на онај заравањак, гђе по ти је отпала пета са ципеле. Кад будеш тамо, онда си на по пута до међе. Нијеси ваљда луд да не погодиш тамо, гђе сам ти јутрос хљеба дао. Је си ли видио, како се сваки коњ сам свраћа пред кућу крчмарову, само ако је једном био онађе. Та за што си учио царске школе? А гђе ти је онај *кум-пас* (компас), што во си нам га показивао?“

— „О, мој господине! Ти си пошао цилитимчке у Кулен-Вакуф“, — додаће други.

Сад ме текар подишао вучац. Отпирих као муха без главе. Набасам ти ја путем на десет букава, двајест путева; некако у сретан тренутак изиђох на равницу, а то ти је моје јутрошње ложиште. Опет легах да се саберем, али и ту не даду топови мира; тресе се земља, бојим се, провалиће се пода мном. Најбоље је — рекох сам себи — прти одлази за ранијега кући.

На путу сустигнем чобана, гђе јави благо кући. Иза њега климају два велика торна пса. Побојох се, ујешће ме; за то зазвах чобана више пута, али њему је на једно опшло а на друго изишло. Чим се примакох, — окупише ме псине; а њему ни бриге да ме одбрани али кад ме уједе један за голијен, имао је револвер посла. Поче нас скичати, прочу и чобан. Лети он са коцем у руци, чис-

која ништа не раде, имају више него ли раденици који ринтају и кулuche.

— *Иде коло наоколо.*

Богме на нашим „беседама“ и забавама, кад се игра коло, не иде наоколо, него сваки играч трза на своју страну.

— *Умиљато јажње две оџе сиса.*

Не иде то ништа са „умиљатошћу“, него ако хоћеш више њих да цедиш, мораш бити „вухерер“.

— *Тек' ће вода куд је текла.*

Јест, ал' Тиров канал, који стаје 20 милијона, хоће да се сасуши.

— *У друштву се и калуђер ожени.*

Бива то и без друштва.

— *Путуј игумане, не брини се за манастир,* Богме игумани слабо имају новаца за путовање. него данас више путују и не брину се за манастир наши архимандрити и владике.

— *Све, све али — занат.*

Јест, ал' наше „нобл“ ффрајле неће за занатлију да пођу!

— *Занат је златан.*

Ал наши родитељи хоће силом да будемо господа па нас школују, упропасте нашим школовањем целу осталу фамилију, а од нас направе голе писарчиће.

— *Посвирај па и за појас задени.*

Ал моја комшиница свира по цео дан и ноћ на клавиру а веће једвапут клавиру да задене за појас, па да ми да мира!

Аб.

тим и ја све онако сатрвен; чим по бату примјетих да је већ крај мене, тргох пушку и викну му: „*Стој јер ћеш сад погинути.*“ Оста он на мјесту као укопан, а ја одох све натрашке до сто корачаја.

Док је он зубе тупио, примако сам се и ја к првијем сеоскијем кућама. Тада ми се причињало, е сам се препородио. Али тако за мало бијаше Запуцаше пушке са више страна, зачу се вика: „*Држи га! Држи га! Оћера вола!*“ Помози Боже! Шта је то? Мора да је какав пљачкар зграбио сеоско говече, да не дође празније руку к жени својој. На ту нуцњаву стуљим се у јаругу, и ту сам сједио док и тај гром своје не изрази за тијем се устах по небројени пут и једва жив домањем кући. Ту сам нашао весело друштво, које је изненада дошло, те нашу вечеру ужило.

И ја сам био, за невољу весео. А кад легах да спавам, сетих се нешто, како ми се моја добра мајка у детињству моме са мном више пута шалила, велећи ми: ти ниси мој син, ми смо тебе купили од гурбета за сађуру мекиња. Па сад више пута помишљам: Ала, ала можда то и није била шала, можда је то истина. — То ти је моја исповест, а ти сад чини што ти је воља.“

Мени се воља омаче, па ево ставих исповјест мога пријана у архиву „Стармалову.“ Али уједно молим пошт. читаоце (особито оне, који своје јунаштво још нијесу стављали на пробу) за се не баце каменом на мога пријана, који је јаку вољу имао, да буде јунак, а можда ће и бити, — ако се још једаред на ови свијет роди.

Где ја станујем.

Где ми је станак? — питаш ме брале.
Ево, па чуј из песмице мале!

Узми-дер мапу, наћи ћеш веће
Где река Сава у Дунав тече.

Погледај к југу, Београд наћи,
Ту се извези на малој лаћи.

Торбицу предај каквом амалу,
Па се упути кроз Сава-малу.

Одатлен горе, лево, па десно,
— Ту ј' „зелен венац“, тржиште месно;

Отуд се спусти ка оној страни,
Куда те зовну вити јаблани;

П' онда полако, — не брзај здраво,
Кроз абацијску чаршију право.

Кад већем прођеш пивару стару
Тад ћеш се дићи дивном Врачару.

Ту свежи ваздух болнога крепи,
Ту има кућа лени, прелени.

Ал једна кућа, а пред њом ора,
Твој поглед на се привући мора.

Па ту унићи кораком лаким,
Ту ћете радо послужит' „слатким.“

Уз кућу башта, пуна цветова,
Лево је клупа, а над њом зова.

Ту су три сеје, и њина мајка, —
Најлепша сеја зове се Цајка;

У њеном срцу станујем ја, —
Милован Драгић, терзија.

Милован Драгић, терзија.

Романтичност.

Једна, романтичким духом напуњена фрајлица
шетала је пољаном и шетајући читала је неки нов

француски роман. Не гледајући преда се падне у један поток. Она тако онесвести и тек је код куће у постељи разабрала се. Прве су јој речи биле: „Где је мој избавитељ? Ја ћу само за њега поћи, ни за кога другог!“ — Тек су јој доцније казали да њен избавитељ није било младо пастирче унило, — него ловачка кучка Памина.

За што дипломате не пију вина.

Ко је први намирис'о
Истину у вину,
Добар нос је имо брат,
Моројбити дипломат.

Тај дипломат закleo је
Дипломата, сина,
Унука и праунука,
Да не пију вина.

(Fl, Vl.)

Похвала књиге.

Један књиџар хваливши неку књигу од накладе своје, рече овако: „Будите уверени, да ову књигу мора свики читалац са највећим задовољством из руке оставити.“

Песма.

коју је написала једна девојка, кад је ступила
у тридесету годину

Ушила бих у сваку
Мараму ил пошу;
Уткала би у сваку
Прегачу ил кошу;
Увезла бих у небо,
Па сви нека гледе:
„Нећу, нећу, па нећу
Ја да илетем седе!“

У сва села, вароши
Слала бих плакате,
Моју бригу голему,
Сви да је дознате;
На сваку би полицу
Скочила са банка,
Одатле бих викала:
„Ја сам полицарка!“

Рузмарин бих завила
 Да расте к'о бадем;
 Сваком попу рекла бих,
 Да молитве знадем;
 Сваком пешкир дала бих,
 Проводаџијама, —
 Са пешкира чита се:
 „Ја сам јоште сама!“

Пољубила б' у руку
 И врачару стару;
 Молила бих, молила
 Сваку буба мару,
 Да ми јадној бар она
 Буде од помоћи,
 Да ми каже: од куд ће
 Моји свати доћи.

Писала бих, писала,
 Не бих била лења,
 Где год чујем да има
 Грчких младожења:
 „Часи, дани, године,
 Као луди хите,
 Људи, луди, за бога,
 Што се не жените?“

Малери једног наглувог ђака.

Учител. Кажи ти мени како се зове маџарски манастир?

Бак. Манастир, — манастир, — манастир се зове маџарски —

(Они од остраг дошаптују му: „Зарда“ „Зарда“.)

Бак. Зове се дарда.

Учител. Добро кад ниси казао фрише фире.

Учител. А били ми знао рећи, како се каже маџарски право?

Бак. (Мисли се; не може да се сети).

(Они од остраг шапћу му: „јог“, „јог“.)

Бак. Глог.

Учител. Но, све лепше за лепшим!

Учител. Ал ово ћеш ваљда знати; како се каже маџарски: натраг?

Бак. Натраг, — натраг. —

(Они од остраг суфлирају му: „виса“ „виса“.)

Бак. Тиса.

Учител. Таки да си сео маџарче један! Никад те више нећу питати. Још би могао ја да страдам са твоје глупости.

Даје се на знање — свима недељним муштеријама.

У Новом Саду и у многим другим местима уводи се сада у обичај, да се дућани недељом по подне држе затворени, како би и кукавни трговачки помоћ-

ници могли мало душом дахнути, мало се прошетати, или код куће што корисно читати.

То је дало повода и Сомборским трговцима, да и они у тој ствари од дојакосњег обичаја мало одступе. До сад су дућани у Сомбору били недељом до седам сати у вече отворени, а од сад ће се затварати већ — у осам сати у вече.

Ако би се дакле коме проктело баш у недељу по подне ди купи за грошић смокава; или за који сексер ајвара, који риф панџика или хозентрогере, или коју другу преку потребу, тај нека седне на ајзлибан или на дамшиф, па нека дође у Сомбор да пазари, и — да му покажемо како се кућа тече.

Један Сомборац.

Бубнуотека.

An den Herrn Karakasevity Buh
 hendler nah
 franco. Zombor.

Поштованом Уреднику
 гд. Караку!

Узимам слободу умолити Вас да бачке жупаније Мапу од Бачкија пошљете на местни цркешколски Одбор молим Вас пожурите се на руџбином, ако немати јер ми необходимо пуждна, јер већ при крају године, одбор није питао нас где да се мата наба у Лука Н. одговори да нема те мапе, зато Вас по трећи пут почем Стојанов и код вас набао Примити искрени поздрав и од његове жене Остајем с поштовањо

М . . . . С . . . . . Ћ
 учитељ.

(Умољавају се првошколци да исправе овде пратвопис, језик и логику. Ур.)

Одговори уредништва.

Сарајлији. Хвала на допису и обавештају. Али у тој и тако дугој форми није за „Стармали.“ Од богојављења до данас прођоше неколики месеци, па од куда сад тек јављате

Из дописа прибележавамо ово: Сарајлије нису биле вољне о. г. на богојављење носити литије и правити параде, — јер им није до параде, ни до какве радости И митрополит је био пристао да се велике параде не праве. Али има и над попом попа, који преко митрополита заповеди да „муси“ бити и литије и параде и замазивања очију Јевропи. као да је Босна сретна пресретна.

Што се тиче листа „Срца Исусова“, не верујемо да је само од тога срца угнуо „Требевић“. А што се тиче „Требевића“, желимо му да што скорије ускрене, и то у једријем облику.

„Секунду“ Моћи ће се употребити.

Палилудцу. Ви сте видели, да смо ми ваш „Дармар“ и до сада игнорирани, док се још звао опозицијом, за то нам није намера била ни сада, кад се преко ноћ као ердељски таџир окренуо, да му поклањамо много пажње. Али, — да вам песма не буде бадава написана, увршћујемо је овде:

„Дар-мар“

До сада сам лудовао

О стварима разним: —

Сад ћу другим правцем поћи,

Сад ћу да булазим.

Ја од пете, па до главе
Беах *лудо дете*;
А сад ћу вам бити *шмоклан*
Од главе до пете.

До сада сам био *нико*
Под старим амбелом;
Од сада ћу бити *ништа*,
Са новим „начелом“.

До сад су ме напредњаци
По носу *пљували*;
То ми мало, — сад нека ме
Пљују либерали.

До сад су ми моји рекли:
„Та иди до врага!“
Сад ми реците ово исто,
Нова браћо драга!

До сада сам срамотио
Партају што страда;
Од сада ћу да срамотим
Партају што влада.

Није мени до начела, —
Ђаво нек' га пара!
Већ је мени, знате л' до шта?
— До кога динара.

С празном кесом, срцем главом,
Па и листом дето,
Бићу свачи, ко ме хоће —
Само дајте нето.

* * *
Ој Србијо, пуна свести,
Краљевино млада,
Кад ли ћеш се ти отрести
Ваких накарара!

Палилулац.

„НЕВЕН“

Чика Јовин лист

доноси у своје седмом броју за 1882. ове чланке:

1. Две сузе, — ускршња приповетка — од браца Јове.
2. Лош рачун, песма од Ђорђа Јовановића.
3. Ево наших лапта! песма (са сликом).
4. Кратковидност у ђака.
5. Последња Картагинкиња (са сликом).
6. Даде извесно за неизвесно (Басна).
7. Либуша и преми-сао.
8. Унутрашњи глас (по Гете-у) песма.
9. Разговор.
10. Гадура (са сликом)
11. Далеко, далеко... песма (са сликом) од Ђ. Р.
12. Деца и старци на врућини и хладноћи.
13. Арапски коњ, — по Брему — од — о — Ђ.
14. Мали филозоф, песма (са сликом) од чика Јове.
15. Рачунске игре, (продужено).
16. Ружа у арапским причама, од браца Мите.
17. Даштања.
18. Решења даштања.
19. Чика Јовина пошта.

Рукописи и све што се тиче уредништва, шаље се на адресу: Dr. Jov. Jovanović Wien, Währingerstrasse 9. — „Невен“, чика Јовин лист, излази два пут месечно на читавом табаку. Цена је за Аустро-Угарску на читаву годину 4 ф., на пола године 2 ф. За Србију, Црну Гору и остале крајеве 10 дин. или 5 ф. у банкама на читаву годину, односно 5 динара или 2 фор. 50 новч. на пола године, и пиље се на адресу:

Штампарије А. ПАЈЕВИЋА у Н. Саду.

РЕД ШЛОВИДБЕ.

пошт. лађа
од 1.
до даље

почињући
Априла.
наредбе.

У ЗЕМУН: сваки дан изузимајући уторник у 5 сати после подне.

У ОРШАВУ и ГАЛАЦ: понедељником, четвртком и петком у 5 сати после подне.

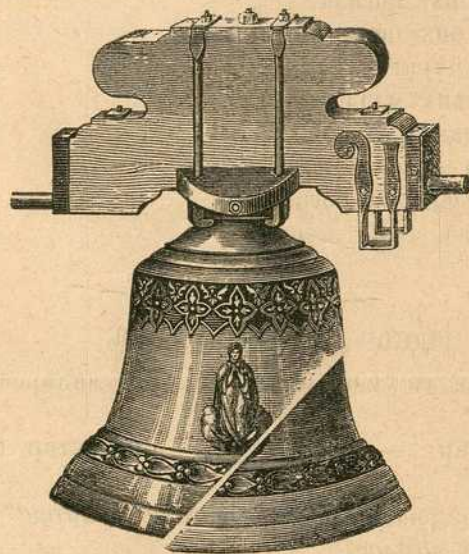
У ТИТЕЛ: недељом и средом у 5 сати п. п.

У БУДИМ-ПЕШТУ: сваки дан изузимајући четвртком у 1/2 11 сати пре подне.

СВЕЗА са САВОМ: недељом и четвртком после 5 сати после подне. ОДПРАВНИШТВО

ОГЛАСИ.

ЗВОНА.

по најновијој и старој системи, са гвозденим и дрвеним крунама хармонијски удешена а од најфинијег метала са најчистијом изработом.

ливница ЂОРЂА БОТЕ СИНОВА у Вршцу

КОСТА СТОЈАНОВИЋ

ГРАЂЕВИНСКИ БРАВАР

У НОВОМ САДУ,

У ЂУРЧИЈСКОЈ УЛИЦИ Бр. 1788.

препоручу е своје сложниште свију врста

ОГЊИШТА ШТЕДЊАКА („шпоржерта“)

И ФУРУНА ЗА КОТЛОВЕ

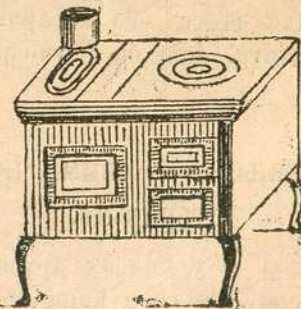
КАО И НОВУ ПОВЛАШЋЕНУ ВРСТУ

СТОЛНИХ ОГЊИШТА ОД ПЛЕХА И КАЉЕВИМА ОБЛОЖЕНИХ,

који уштеде 40% горива а удешене су за угљен-брикет.

— Прима и извршује сваки браварски посао на грађе-

1-6

вини, ограде порте, гробова по најновијем укусу а најјефтинијој цени, исто тако и све оправке са најсолид-

нијом изработом.